

Powerworkshop trekt jongeren van de bank

Shakira is 20 jaar en zat thuis op de bank. Geen startkwalificatie, geen werk, geen inkomen. Een problematische schoolcarrière, schulden en problemen in de thuissituatie deden haar stilvallen. Verzoeken om contact vanuit Doorstroompunt (voorheen Bureau VSV Heerlen) legde ze naast zich neer. Een enthousiaste doorstroomcoach en een nieuwe workshop brachten haar in beweging.

Tekst Yolanthé van der Ree

Nu, vijf maanden later, werkt Shakira vier dagen in de week bij het aan de gemeente Heerlen verbonden mensontwikkelbedrijf, heeft ze een inkomen en een dagritme. Blij en trots vertelt ze hoe dat zo gekomen is: 'Het is niet verplicht, we doen het samen en je mag hier fouten maken.'

Power-up heet de workshop waar Shakira aan deelnam, een naam die goed past bij het enthousiasme van zowel deelnemers als begeleiders. Die laatsten zijn Yvonne Driessen, Jos Mulders en Ange-

lique Crapels, alle drie werkzaam bij het Doorstroompunt. De jongeren voor wie zij de workshops ontwikkelden kampen met complexe problematiek, zijn de aansluiting met school kwijtgeraakt evenals het geloof in zichzelf en hebben weinig ruimte in hun hoofd om over de toekomst na te denken. Het opleidingsniveau en de problematiek van de jongeren zijn zeer divers, maar de gemene deler is: ze zitten allemaal vast. Wat tot nu toe niet gelukt is, lijkt met deze workshop wel te lukken; jongeren in beweging krijgen en houden.

Huisbezoek

De workshop bestaat uit vier bijeenkomsten van een dagdeel. Kandidaten worden aangedragen door een doorstroomcoach of door collega's van bijvoorbeeld een wijkteam en inmiddels komen ze ook via jongeren die de workshop al gevolgd hebben. De start is een huisbezoek, waar de jongeren vaak niet veel zin in hebben. 'De aanhouder wint', zegt Yvonne Driessen, 'We blijven bellen en contact zoeken. Pas als we op huisbezoek gaan, vertellen we over de workshop.'

We hebben de inhoud zelf bedacht en kunnen daar enthousiast over vertellen. Alles draait om motivatie, talenten, wensen en drijfveren.'

Shakira heeft een buddy vanwege de complexe problematiek in de gezins-situatie en die attendeerde haar op de workshops. De opleiding diervverzorging beëindigde ze voortijdig. Daarna had ze verschillende baantjes en zat vervolgens met schulden op de bank. 'Toen mijn buddy vroeg of Yvonne me al eens had benaderd, moest ik toegeven dat ze dat inderdaad gedaan had, maar dat ik haar genegeerd had. Ik zag nu in dat ik het misschien toch een kans moest geven en toen heeft mijn buddy een huisbezoek geregeld. Yvonne heeft uitgelegd wat de workshops inhielden en wat ik ervan zou kunnen leren. Ik dacht toen "laat ik het dan maar proberen".'

Kippenvel

'Door de workshops heb ik mezelf beter leren kennen. We hebben verschillende oefeningen gedaan. Eerst kennismaken met elkaar, vertellen wie je bent en waarom je meedoet. Sommigen zeiden alleen hun naam en dat was ook goed. Zo leerden we meteen dat we grenzen mogen stellen. Bij de tweede oefening lag er een touw op de grond en kregen we persoonlijke vragen. Als je de vraag met 'ja' kon beantwoorden, ging je aan de ene kant van het touw staan en met een 'nee' liep je naar de andere kant. Heb je schulden? was een van de vragen. Ik twijfelde heel erg, maar ben toch aan de 'ja-kant' gaan staan, ook omdat ik zag dat ik niet de

enige was. Dat maakt het makkelijker. Ik realiseerde me dat ik er nu echt mee aan de slag moest omdat ik het anders nooit zou oplossen. In een andere bijeenkomst vulden we de Educatiemeter in (zie kader). Dat heeft heel erg geholpen. Wat daaruit kwam klopte helemaal, maar ik had het zelf nooit zo op een rijtje kunnen zetten. Zo kwamen 'sport' en 'bouw' uit de test als werkgebieden die bij mij zouden passen. Ik heb daar altijd interesse in gehad, ook omdat mijn vader een bouwman is. Ik werk nu op de afdeling houtbewerking bij WerkvoorHeerlen. Meten, zagen, schuren en monteren. Ik vind het echt superfijn, heb weer een ritme en zelfs een inkomen. Het zijn hier heel erg lieve mensen dus dat helpt ook.'

Doorstroomcoach Jos Mulders vertelt over een 'kippenvelmoment' in de workshop. 'Voor een opdracht leggen we zo'n 100 foto's neer, associatiekaarten. We vragen de jongeren een foto te kiezen en te vertellen wat ze erbij voelen. Shakira koos een foto van een zwart landschap met een regenboog (zie afbeelding).

Ze zei "dat donkere is zoals ik me voel als ik depressief ben en de regenboog betekent dat ergens de zon schijnt. En ik hoop dat voor mij ook ergens de zon schijnt". Ik krijg er nog kippenvel van. Shakira: 'Ik denk zelf heel snel donker en somber. Maar ondanks dat ik zo negatief kan zijn, blijf ik altijd een klein stukje in mezelf voelen dat positief en licht is.'

Aan het werk

Na de workshop hebben de jongeren verschillende opties, waaronder doorstromen naar WerkvoorHeerlen, het mensontwikkelbedrijf verbonden aan de gemeente Heerlen. De andere opties zijn terug naar school, doorstromen naar het werkgeversservicepunt (WSP) of individueel maatwerk. Bij het mensontwikkelbedrijf worden de wensen, mogelijkheden en talenten verder in kaart gebracht en ontwikkeld. Lisa Sanna is senior-ontwikkelcoach bij WerkvoorHeerlen en vertelt dat jongeren aan de slag kunnen in een van de drie ontwikkelsferen: Zorgwerk (horeca, schoonmaak en zorg), Dienstwerk (zakelijke dienstverlening, toezicht en logistiek) en Vakwerk (bouw, groen en techniek). 'Veel wat de jongeren doen of maken heeft maatschappelijke meerwaarde. Zo maken ze grote gezelschapsspellen voor ouderen, doen ze schoonmaakwerkzaamheden bij onder meer voetbalverenigingen en verzorgen ze vanuit de ontwikkelsfeer Zorgwerk drie keer per week ontbijt en lunch voor alle trajectmedewerkers.

'De jongeren krijgen een arbeidscontract van 20 uur per week en verdienen 14 euro bruto per uur. Het verschilt per jongere hoe snel ze doorstromen naar een reguliere baan, maar het contract bij ons heeft een looptijd van zes maanden. In die periode worden ze intensief begeleid door de voorman op de werkvloer en door de ontwikkelcoach. Jongeren die zich naast het werk verder willen ontwikkelen kunnen workshops volgen op onder meer creatief vlak, maar ook rond financiële vragen.

In Parkstad Limburg, waarvan Heerlen contactgemeente is, zijn 2800 jongeren zonder startkwalificatie. Van hen zijn er 1150 aan het werk, zij worden alleen gevolgd. De groep die in beeld is voor de workshops bestaat uit ruim 600 jongeren. Zij worden actief benaderd. Aan elke workshopronde nemen gemiddeld 8 jongeren tussen de 18 en 23 jaar deel. Inmiddels zijn 5 workshops afgerond. Na de zomer worden de workshops ook aangeboden in andere Parkstadgemeentes en zullen met meer bedrijven arbeidsovereenkomsten worden afgesloten.

'Het is niet verplicht, we doen het samen en je mag hier fouten maken'

Zodra duidelijk is in welke richting een jongere verder wil, ontwikkelen ze zich verder in de Bovengrondse Vakschool waar WerkvoorHeerlen deel van uitmaakt. Daar werken ze aan werknemers- en vakvaardigheden. Een vakschool wordt in samenwerking met werkgevers uit verschillende sectoren samengesteld.'

Preventie met gezag

De workshops worden gefinancierd vanuit Preventie met gezag, een programma vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken (zie kader). Doel is ondermijning en criminaliteit onder jongeren te voorkomen. Heerlen is een van de 27 gemeenten die structureel geld ontvangen uit dit programma. Janis Maas is beleidsadviseur Arbeidsmarkt bij de gemeente Heerlen en stond aan de wieg van de workshops. 'Dit zijn jongeren die kwetsbaar zijn en vaak al in contact zijn geweest met politie en justitie. We willen hun kansen op de arbeidsmarkt bevorderen en daarmee ook voorkomen dat zij in de toekomst een beroep moeten doen op de gemeente voor inkomensondersteuning. Vandaar dat de gemeente gelden heeft vrijgemaakt voor 20 arbeidscontracten; bij WerkvoorHeerlen of elders. Nu die vervuld zijn, komen er nog 15 bij. Deze jongeren zullen we niet zo snel terugzien in een uitkering. Ze kunnen aan het werk tegen een redelijk salaris. Met de komst van JD Sports - een sneakerfabrikant die een groot distributiecentrum vestigt in Heerlen - ontstaat de mogelijkheid de vraag van de werkgever (personeel) te koppelen aan de ambitie van de gemeente (kwetsbare jongeren aan het werk).'

Herkenning

Het project is weliswaar kleinschalig, maar het succes is onmiskenbaar, zegt Sacha van Ruth, beleidsmedewerker vsv van de gemeente Heerlen. 'Het succes van de workshop zit in de collectieve aanpak. De jongeren herkennen iets in elkaar en dat helpt enorm. Zoiets was er niet. Ook het feit dat jongeren letterlijk bij de hand genomen worden draagt bij aan het succes. Als het moet worden ze thuis opgehaald. Daar komt nog bij dat er geen druk is,

geen verplichting. En vlak het enthousiasme van de collega's niet uit. Zij spreken de taal van de jongeren en zijn zonder oordeel.'

Dat beaamt voormalig jeugdhulpverlener Angelique Crapels die speciaal voor de workshops is aangetrokken. 'De basis van de workshop is respect, tussen de jongeren onderling en ook tussen ons als begeleiders en de jongeren. Wij zijn geen mevrouw en meneer en de jongeren krijgen echt het gevoel dat ze mogen zijn wie ze zijn. Het gaat om de beweging van binnenuit, om de intrinsieke motivatie. Als je die op gang kunt brengen, gaan jongeren grote stappen zetten. Daarvoor is het nodig dat je naast hen gaat staan, werkt vanuit gelijkwaardigheid, jongeren laat zien en voelen dat ze waardevol zijn.'

Na de workshop

Lisa Sanna ziet de kracht van de workshops in hoe de jongeren WerkvoorHeerlen binnenkomen. 'Het is zo mooi om te zien. Vol verwachting zijn ze, terwijl ze nog niet heel lang geleden volledig vast zaten. Natuurlijk zijn ze onwennig, het is voor de meesten hun eerste echte werkervaring. We starten dan ook met heel basale werknemersvaardigheden. Hoe zorg je ervoor dat je op tijd bent? Hoe meld je je af? Hoe neem je verlof? Als ze eenmaal gewend zijn, zien we in korte tijd een enorme ontwikkeling.'

Na de workshops worden de jongeren gevolgd en waar nodig krijgen zij ondersteuning om te voorkomen dat zij opnieuw uitvallen. Sacha van Ruth: 'Het streven blijft een startkwalificatie, maar voor de meeste jongeren uit deze groep is dat niet haalbaar. Hen begeleiden we naar duurzaam werk. Het liefst maken we een combinatie van werk met leren.'

Shakira ondertussen kijkt wat ze kan leren bij WerkvoorHeerlen en of haar toekomst in de bouw kan liggen. 'Ik kan ook nog switchen bijvoorbeeld naar schilderen of horeca. Na het half jaar is er ook een optie om bij JD Sports te gaan werken in de logistiek. Ik ga het zien.' 🍷

EducatieMeter

EducatieMeter is een digitaal begeleidingsinstrument bestaande uit vier vragenlijsten die door de jongere ingevuld worden. Dit instrument biedt handvatten om een jongere effectief te begeleiden en zelf regie te laten voeren over zijn/haar ontwikkeling. EducatieMeter geeft vanuit vier verschillende invalshoeken informatie over de huidige situatie en gedrag van de jongere.

1. Mentale belastbaarheid (mentale fitheid en draagkracht)
2. Voorkeuren en prioriteitstelling (inzicht in de belevingswereld)
3. Persoonlijkheid (drijfveren, talenten, valkuilen en ontwikkelpunten)
4. Studie- en beroepsinteresse

Preventie met Gezag

Dit programma van het ministerie van BZK is erop gericht het toekomstperspectief en de leefbaarheid van jongeren in de aangewezen gebieden te verbeteren, naast het tijdig grenzen stellen aan jongeren die crimineel gedrag laten zien.

Er is al structureel geld beschikbaar voor de gerichte aanpak in 27 gemeenten met buurten waar de leefbaarheid onder druk staat en de risico's groot zijn dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen in de criminaliteit belanden. De komende 3 jaar worden tientallen miljoenen euro's uitgetrokken om de jeugdcriminaliteit verder terug te dringen in de wijken van nog eens 20 gemeenten.

